

Kúria vezete átvettém! 2014.04.12. 15-³⁴
Eredeti péld. a Kvk. 37401/2014 sz. alábbihoz csatolva

Alkotmánybíróság
1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

1. számú alkotmányjogi panasz:

Alulírott [redacted], az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény
(továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő:

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. sz. törvény (továbbiakban: Ve.) 224. § (5) bekezdésének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján visszamenőlegesen semmisítse meg azt, mivel sérti az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésében (az állam általános alapjogvédelmi kötelezettsége), I. cikk (3) bekezdésében (alapvető jogok szabályozása, korlátozása), XV. cikk (1) bekezdésében (általános egyenlőségi szabály), XV. cikk (2) bekezdésében (egyenlő bánásmód követelménye), XV. cikk (4) bekezdésében (esélyegyenlőség előmozdítása), XXIII. cikk (1) bekezdésében (választójog) foglaltakat.

2. számú alkotmányjogi panasz:

Alulírott [redacted], az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény
(továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő:

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria Kvk.III.37.401/2014/2. sz., Kvk.III.37.402/2014/2. sz., Kvk.III.37.403/2014/2. sz., Kvk.IV.37.404/2014/2. sz., Kvk.I.37.407/2014/2. sz., Kvk.I.37.408/2014/2. sz., Kvk.I.37.409/2014/2. sz., Kvk.I.37.393/2014/2. sz., Kvk.V.37.438/2014/2. sz., Kvk.II.37.413/2014/2. sz. és Kvk.II.37.444/2014/2. sz. végzéseinek alaptörvény-ellenességét és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg azokat, mivel sértik az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésében (az állam általános alapjogvédelmi kötelezettsége), I. cikk (3) bekezdésében (alapvető jogok szabályozása, korlátozása), XV. cikk (1) bekezdésében (általános egyenlőségi szabály), XV. cikk (2) bekezdésében (egyenlő bánásmód követelménye), XV. cikk (4) bekezdésében (esélyegyenlőség előmozdítása), XXIII. cikk (1) bekezdésében (választójog), XXVIII. cikk (7) bekezdésében (jogorvoslathoz való jog) foglaltakat.

A Kvk.I.37.393/2014/2. sz., Kvk.V.37.438/2014/2. sz., Kvk.II.37.413/2014/2. sz. és Kvk.II.37.444/2014/2. sz. végzések esetében a megsemmisítési kérelem a fentiekben túl kiegészül a XXIV. cikk (1) bekezdés (ésszerű időn belüli eljárás) jogszabályhelybe ütközéssel.

Mivel mindkét alkotmányjogi panasz esetében azonosak az alaptörvényt sértések, ezért az alaptörvényt sértések indoklását csak egyszer tüntetem fel.

1. A megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés(ek), bírói döntések megnevezése, a határidő-számításhoz szükséges adatok közlése (a jogerős ítélet kézhezvételének időpontja stb.):

1.1. Megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés:

Ve. 224. § (5) bekezdés:

"(5) A bírósági felülvizsgálati eljárásban az ügyvédi képviselőt kötelező. A jogi szakvizsgálattal rendelkező személy – a szakvizsga-bizonyítvány egyszerű másolatának csatolásával – saját ügyében ügyvédi képviselőt nélkül is eljárhat."

Indoklásul előadom, hogy a jelen eljárásban csak az alaptörvénybe ütköző jogszabály megsemmisítését kérhetem és a megsemmisíteni kért végzésekben a Kúria a Ve., a Pp. és a Jstv. határidőinek ütközését jelölte meg a költségmentességi kérelem és a pártfogó ügyvéd kirendelési kérelem teljesíthetőségének akadályaként.

A Kúria állandó gyakorlata, hogy választási eljárási ügyekben a Ve-t tartja elsődlegesnek, más jogszabályt a választási törvényekkel összhangban alkalmaz. A Kúria a Kvk.II.37.307/2014/3. számú határozatában elvi tartalommal mondta ki, hogy a választási jogviszonyban kizárólag a Ve. szabályai az irányadók, más típusú szabályozás alkalmazására a Ve. felhatalmazása alapján van lehetőség.

Továbbá a Pp-ben és a Jstv-ben nem találtam olyan szabályozást, amelynek megsemmisítése szükséges lenne a jogi segítségnyújtás problémájának megoldásához.

1.2. Megsemmisíteni kért bírói döntések:

KÚRIA 13.		
Kvk.III.37402/2014/3		
Érkezett: 2014. APR. 12		
Példány: 1	Melléklet: 1	Köztük: Cui

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/790-0/2014	
Érkezett: 2014. APR. 14.	
Példány: 1	Kezelőiroda: Mui
Melléklet: 10 db	

Kvk.III.37.401/2014/2. sz., Kvk.III.37.402/2014/2. sz., Kvk.III.37.403/2014/2. sz., Kvk.IV.37.404/2014/2. sz., Kvk.I.37.407/2014/2. sz., Kvk.I.37.408/2014/2. sz., Kvk.I.37.409/2014/2. sz., Kvk.I.37.393/2014/2. sz., Kvk.V.37.438/2014/2. sz., Kvk.II.37.413/2014/2. sz. és Kvk.II.37.444/2014/2. sz. végzései

1.3. Határidőszámításhoz szükséges adatok közlése:

A fenti végzéseket 2014.04.09-én, szerdán vettem át.

2. Az Alaptörvényben biztosított jog megnevezése:

I. cikk (1) bekezdés (az állam általános alapjogvédelmi kötelezettsége),

I. cikk (3) bekezdés (alapvető jogok szabályozása, korlátozása),

XV. cikk (1) bekezdés (általános egyenlőségi szabály),

XV. cikk (2) bekezdés (egyenlő bánásmód követelménye),

XV. cikk (4) bekezdés (esélyegyenlőség előmozdítása),

XXIII. cikk (1) bekezdés (választójog),

XXVIII. cikk (7) bekezdés (jogorvoslathoz való jog).

3. A közvetlen érintettség kifejtése (az eljárás megindításának indokai, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege, bírói döntés esetén a pertörténet röviden, az ügyben hozott bírói döntések stb.):

3.1. A közvetlen érintettség bizonyítása a megtámadott bírósági végzésekkel:

3.1.1. Az alkotmányjogi panaszomban megsemmisíteni indítványozott rendelkezés (Ve. 224. § (5) bekezdés) az Alaptörvényben biztosított jogaimat sérti, személyemet, konkrét jogviszonyaimat közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érinti, és ennek következtében következik be alapjogsérelmem. A választási eljárásban választóként, a kapcsolódó jogorvoslati eljárásban félként veszek részt.

3.1.2. Az alkotmányjogi panaszomban megsemmisíteni indítványozott végzések (Kúria Kvk.III.37.401/2014/2. sz., Kvk.III.37.402/2014/2. sz., Kvk.III.37.403/2014/2. sz., Kvk.IV.37.404/2014/2. sz., Kvk.I.37.407/2014/2. sz., Kvk.I.37.408/2014/2. sz., Kvk.I.37.409/2014/2. sz., Kvk.I.37.393/2014/2. sz., Kvk.V.37.438/2014/2. sz., Kvk.II.37.413/2014/2. sz. és Kvk.II.37.444/2014/2. sz. végzései) az Alaptörvényben biztosított jogaimat sértik, személyemet, konkrét jogviszonyaimat közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintik, és ennek következtében következik be alapjogsérelmem. A választási eljárásban választóként, a kapcsolódó jogorvoslati eljárásokban félként veszek részt.

3.2. Az eljárás megindításának indokai:

A legfontosabb ok az, hogy országgyűlési képviselő választás csak négy évente van, azaz megismételhetetlen esemény.

A 2006-os országgyűlési választás során már jeleztem a választási felülvizsgálati eljárásban a költségmentesség és a pártfogó ügyvéd kirendelés problémáját, de az eltelt 8 év alatt a Bírósági Szervizet nem tett semmit a probléma megoldására (Legfelsőbb Bíróság Kvk.III.37.119/2006/2. sz. határozata, 2006.03.01.). A Legfelsőbb Bíróság akkori fő kifogása is a költségmentességi kérelem 3 napos elbírálásának lehetetlensége volt.

De a választási eljárásban az alkotmányjogi panasz létesítése megoldhatóvá vált, összhangban a Ve. rövid, jogvesztő határidővel (Ve. 233. §), ami bizonyítja, hogy a jogi segítségnyújtás szabályozása is megoldható lenne.

A 3010/2014. (II. 11.) AB végzés Indoklás rész [3] bekezdésében a T. Alkotmánybíróság összefoglalta a vonatkozó Kúria végzés indoklását, idézem:

"A Kúria megállapította, hogy a pártfogó ügyvéd kirendelése iránti eljárás lefolytatására a Ve. rövid, de kötelező eljárási határidőket megállapító szabályai következtében nincs lehetőség. Megállapította azt is, hogy a kérelmező a felülvizsgálati kérelméhez nem csatolta azt a nyilatkozatot és igazolást jövedelmi és vagyoni viszonyairól, amely a költségmentességi kérelme elbírálásának előfeltétele. Utalt arra is, hogy a pártfogó ügyvédi képviselő iránti kérelemről a Kúria egyébként sem jogosult dönteni, a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvényben foglalt feltételek fennállása esetén arról a kormányhivatalok szakigazgatási szerveként működő Jogi Segítségnyújtó Szolgálat határoz, a kérelem előterjesztésének formájától függően 5 vagy 15 napon belül."

Megállapítható, hogy a Kúria - az általam olvasott és általam kézhez vett hasonló végzésekben - ugyanilyen álláspontra helyezkedett, elutasítási okként hivatkozott az esetleges hiánypótlás lehetetlenségére, a Pp. eltérő határidőire és a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat 5 vagy 15 napos határidejére.

A választási felülvizsgálati kérelem 22-es csapdája:

A Kúria vonatkozó végzéseiben kifejtett álláspontjától (rövid határidő, hiánypótlás szükségessége) eltérően a tényleges ok a Pp. 85. § (2) bekezdés a) pontjában rejlik, mert ha a bíróság nemperes eljárás esetén az indító beadványt érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, akkor nem engedélyezhető költségmentesség. A költségmentesség engedélyezéséhez pedig ügyvédi képviselőre, jelen esetben pártfogó ügyvédi képviselőre lenne szükség.

Tehát amíg nincs pártfogó ügyvédi képviselő, addig nem lehet a költségmentességet engedélyezni, a Jogi Segítségnyújtó Szolgálathoz forduláshoz viszont költségmentesség kell. Így néz ki a választási felülvizsgálati kérelem 22-es csapdája.

A Kúria végzéseiben nem helytálló az 5 illetve 15 napos határidőre hivatkozás sem.

A Kúria állandóan elhallgatja, hogy a Jstv. 23. § (1) bekezdésében az 5 illetve 15 napos határidő mellett szerepel az azonnali döntés lehetősége a kérelem személyes benyújtása esetén, elbírálás "a kérelem személyesen történő benyújtásakor lehetőség szerint azonnal" megfogalmazásban.

Még fontosabb a Ve. 39. § (2) bekezdésében foglalt szabályozás, miszerint azonnali jogvédelem iránti eljárás kezdeményezésének kell tekinteni a fél kérelmét, ha abból az állapítható meg, hogy a támogatásnak a kérelem előterjesztését követő haladéktalan, de legfeljebb 8 napon belül történő igénybevétele nélkül a fél valamely jognyilatkozat megtételére előírt határidőt elmulasztaná, vagy a támogatás haladéktalan igénybe vételét az ügy természete indokolja.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a Kúria álláspontjától eltérően a Jstv. tartalmazza a jogi lehetőséget a pártfogó ügyvéd kirendelési kérelmek Ve-nek megfelelő határidőben történő elbírálására.

A Kúria végzéseiben feltűnt továbbá, hogy a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat álláspontja nem ismerhető meg. helyette mindig a Kúria nyilatkozik, annak ellenére, hogy erre nincs jogosítványa, ami megakadályozza az ügyben a tisztánlátást.

A jogi segítségnyújtás problémái az ombudsman véleménye szerint:

A 42/2012 (XII. 20.) AB határozat alapját képező ombudsmani indítvány (kelte: 2012.03.22.) 6. oldal 2. bekezdés utolsó mondatát idézem: "Megjegyzem, hogy messze nem számít elégségesnek ezen a területen az, hogy az állam az ingyenes jogi képviselőt biztosításának lehetőségét jogvédő társadalmi szervezetekre hárítja, ezzel ugyanis nem teljesíti az esélyegyenlőség előmozdítására irányuló kötelezettségét."

Az ombudsman indítványa 3. pontjában kifejtette, hogy az Abtv. alapján az alapvető jogok biztosának nincs lehetősége mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításának kezdeményezésére. Majd okfejtését azzal fejezte be, hogy "Jelen pillanatban ugyanis jogalkotói mulasztás áll fenn annak kapcsán, hogy a Jstv. nem tartalmazza az alkotmányjogi panasz eljárásban igénybe vehető jogi segítségnyújtás lehetőségét és formáit.

A jogi segítségnyújtás problémái alkotmánybírói különvélemény szerint:

A Jstv. problémái kapcsán idézem a 42/2012. (XII. 20.) AB határozatban szereplő, Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró általi különvéleményt:

"[56] Nem értek egyet a határozat rendelkező részével és annak indoklásával, mert a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jst.) 3. § (3) bekezdés c) pontjának megsemmisítése a jövőben sem biztosítja a jogi képviselőt alkotmányjogi panasz eljárásokban.

[57] Az állam jogi segítségnyújtásként a különböző típusú, így a peren kívüli, illetve a polgári és büntetőeljárásokban a támogatásnak tartalmában eltérő formáit biztosítja. Peren kívül jogi segítőt vehetnek igénybe az arra rászorulóak, aki a támogatott számára jogi tanácsot ad, beadványt, egyéb iratot készít, valamint erre vonatkozó meghatalmazás alapján betekintethet ügyének irataiba (a továbbiakban együtt: jogi szolgáltatás). A peren kívüli támogatásként biztosítható jogi szolgáltatásnak a Jst. 1. § (2) bekezdésében a fentiek szerint meghatározott tartalma – az iratok megtekintésére vonatkozó szűk körű kivételtől eltekintve – nem terjed ki képviselői tevékenység ellátására, így alapvetően nem a megsemmisített jogszabályi rendelkezés, hanem a jogi szolgáltatás tartalma zárja ki jelenleg és a jövőben is jogi képviselőt biztosítását az alkotmányjogi panasz eljárásokban. A támogatás tartalmát meghatározó rendelkezésből álláspontom szerint az is következik, hogy jogi képviselőt egyetlen peren kívüli eljárásban sem biztosít az állam, illetve ilyen támogatásban peren kívüli eljárásban senki sem részesíthető, ezért számomra elfogadhatatlan az Alaptörvény XV. cikkére alapított érvelés."

Személyes tapasztalatok:

Személyes tapasztalataim is azt az ombudsmani véleményt támasztják alá, hogy messze nem számít elégségesnek az, hogy az állam az ingyenes jogi képviselőt biztosítását jogvédő társadalmi szervezetekre hárítja.

A jelen választási eljárásban 2014. március közepén megkerestem az LMP-ét, a Társaság a Szabadságjogokért szervezet, a Magyar Helsinki Bizottságot és a Transparency Internationalt választási jogorvoslati jogi képviselőt ügyében, de senki nem segített.

Az Igazságügyi Szolgálat Jogi Segítségnyújtó Osztálya 2014.03.05-én telefonon úgy tájékoztatott, hogy a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 3. § (1) bekezdés c) pont és a 11. § értelmében a választási eljárásban nem áll módjában pártfogó ügyvédet biztosítani és szervezetileg sincsenek be rendezkedve a kérelmek 3 napos elbírálására.

A jelen beadványban és az egyidejűleg beadott másik alkotmányjogi panaszomban megtámadott Kúria végzések 2014.04.09-i, szerdai átvételét követően 2014. április 10-én, csütörtökön személyesen felkerestem a Jogi Segítségnyújtó Szolgálatot, mivel szerdán nincs ügyfélfogadás.

A szerdán átvett Kúria végzések kapcsán benyújtandó alkotmányjogi panaszaimhoz szerettem volna jogi konzultációt igénybe venni és a határozathozatali kérelmeim ismételt benyújtásához szerettem volna a Kúria által előírt ügyvédi képviselőhöz pártfogó ügyvéd kirendelését kérni. Továbbá szerettem volna megismerni a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat részvételét a választási eljáráshoz kapcsolódó jogorvoslati eljárásokban és mindezt az alkotmányjogi panaszaimban

-4-

figyelembe venni. De sajnos ebből semmi nem valósult meg.

Csütörtökön 9 óra 30 perckor érkeztem, de mint kiderült ekkora már az arra a napra kiosztható összes sorszám elfogyott. Az ügyfélfogadást intéző hölgy közölte, jöjjenek hétfőn. Elmondtam, hogy a választási eljáráshoz kapcsolódó jogorvoslatról van szó, amelynek határidője 3 naposak. A hölgy elvéve az egyik végzést elment, majd visszajött azzal, hogy a Kúriához a felülvizsgálati kérelem 60 napon belül nyújtható be, jöjjenek vissza hétfőn. Kértem hadd beszélhessek a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat vezetőjével. Kb. fél óra múlva megjelent a vezető helyettese, elvette a Kúria egyik végzését, elolvasta, majd közölte, hogy a végzés szerint jogorvoslati lehetőség már nincs, jöjjenek hétfőn. Hiába mondtam, hogy az alkotmánybírósági panaszok beadására csak 3 nap áll rendelkezésre és hogy a Kúria szerint a határozat hozatali kérelmeket ügyvédi képvisellel kell beadnom, csak azt ismételte, hogy jöjjenek hétfőn, mivel sokan már reggel 7 óra óta ott várnak. Igaz, tényleg sokan vártak ügyeik intézésére, de én nem őket akartam hátráltatni. A probléma csak az, hogy a szolgálat honlapján az szerepel, hogy hétfőn és csütörtökön a sorszámkiadás vége 17 óra 30 perc, kedden pedig 15 óra 30 perc (<http://www.kormanyhivatal.hu/hu/budapest/szakigazgatasi-szervek/igazsagugyi-szolgalat>). Tehát a Jstv. 23. § (1) és 39. § (2) bekezdésében foglalt azonnali segítségnyújtás és jogvédelem csak elvi lehetőség.

Az ügyfélfogadás gyakorisága, hétfő, kedd és csütörtök, azt bizonyítja, hogy a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat nincs felkészülve a választási eljárásokhoz kapcsolódó jogorvoslati eljárásokban való részvételre.

Nemzeti Választási Bizottság (továbbiakban: NVB) szerepe:

2014. március 12-től kifogásaimban többször jeleztem a bírósági felülvizsgálati kérelemhez előírt kötelező ügyvédi képviselő problémáját, de a NVB semmit nem tett ennek megoldására.

Elítélendőnek tartom azt a legalább 2006 óta folyó gyakorlatot, hogy a választások során a hátrányos anyagi helyzetű választópolgárok teljesen feleslegesen kísérelteznék a bírósági felülvizsgálattal, mivel csak az államot gazdagítják az eljárási illetékekkel és saját magukat verik hiábavaló költségekbe. Továbbá ez teljesen felesleges leterhelés mind a NVB, mind a Kúria számára.

A NVB-nak és/vagy a Kúriának már régen tájékoztatást kellett volna kiadniuk ennek megakadályozására.

3.3. Az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege:

Az országgyűlési képviselő választás során biztosított jogorvoslati eljárásban hátrányos anyagi helyzetem okán, a költségmentesség engedélyezési és pártfogó ügyvéd kirendelési lehetőség hiányában nem tudom igénybe venni a bírósági felülvizsgálati eljárást, aminek következtében sérülnek az alábbi, alaptörvényben szabályozott jogaim:

Alaptörvény I. cikk (1) bekezdés (az állam általános alapjogvédelmi kötelezettsége), I. cikk (3) bekezdés (alapvető jogok szabályozása, korlátozása), XV. cikk (1) bekezdés (általános egyenlőségi szabály), XV. cikk (2) bekezdés (egyenlő bánásmód követelménye), XV. cikk (4) bekezdés (esélyegyenlőség előmozdítása), XXIII. cikk (1) bekezdés (választójog), XXVIII. cikk (7) bekezdés (jogorvoslatihoz való jog).

A Kvk.I.37.393/2014/2. sz., Kvk.V.37.438/2014/2. sz., Kvk.II.37.413/2014/2. sz. és Kvk.II.37.444/2014/2. sz. végzések esetében az alapszabályt a fentiekben túl kiegészíti a XXIV. cikk (1) bekezdés (összefűzött eljárás) jogszabályhelybe ütközéssel.

3.4. A Kúriának a költségmentesség engedélyezésével és a pártfogó ügyvéd kirendelésével a megtámadott végzésekben kinyilvánított álláspontja:

A Kúria a felülvizsgálati kérelemről a Vc. 228. § (2) bekezdése szerint legkésőbb a beérkezésétől számított harmadik napon dönt.

A költségmentesség engedélyezéséről és a pártfogó ügyvéd kirendeléséről a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 84-87. §-a tartalmaz rendelkezéseket.

A Vc. 228. § (2) és 229. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó nemperes eljárásban a 105/1952. (XII. 28.) MT rendelet 13. §-a alapján a Pp. szabályai csak akkor alkalmazandók, amennyiben azok a Vc. szabályaival, annak jellege miatt összhangban állnak.

A költségmentesség engedélyezése és a pártfogó ügyvéd kirendelése iránti eljárás lefolytatását a Vc. nem teszi lehetővé, mert a kérelem szabályszerű elbírálása a Vc. szerinti határidők betartását veszélyeztetné. A Vc.-beli határidők túllépésével a bíróság a választási eljárás alapelveit is súlyosan sértő törvénysértést valósítana meg. A Kúria észrevételezte a költségmentességi kérelem álláspontja szerint hiányos benyújtását.

A pártfogó ügyvédi képviselőt, a Pp. 87. § (1) bekezdése szerint, a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat engedélyezi a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvényben (továbbiakban: Jstv.) foglalt feltételek fennállása esetén. Ezen engedélyezés 5 vagy 15 napos határidőn belül lehetséges, ez pedig szintén nem teszi lehetővé a törvényes eljárási határidő alatti döntés meghozatalát a bíróság számára. (Kúria Kvk.I.37.073/2014/3.)

Mivel a felülvizsgálati kérelmeimet a kötelező ügyvédi képviselő nélkül nyújtottam be, pártfogó ügyvéd kirendelésének pedig nem volt helye, ezért a felülvizsgálati kérelmeket a Kúria a Vc. 231. § (2) bekezdése alapján érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

A Kúria végzéseiben kifejtett álláspontjának téves voltát a 3.2. pontban részleteztem.

4. Indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály és a bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel:

Az Alkotmánybíróság korábbi határozatainak továbbélése:

Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatban megállapította, hogy az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott korábbi határozataiban azon alapértékekre, emberi jogokra és szabadságokra, továbbá alkotmányos intézményekre vonatkozó megállapítások, amelyek az Alaptörvényben nem változtak meg alapvetően, érvényesek maradnak. A határozat kimondta, hogy az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egycsoportosra eseten éppen nem a korábbi alkotmánybírói döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni.

A jelen beadványban ezért építhetők az Alaptörvény hatályba lépése előtti alkotmánybírói határozatokban foglaltakra.

Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésébe ütközés:

Az I. cikk (1) bekezdése szerint az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteltetben kell tartani. védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

Az alapjogok általános jellegű állami védelmével kapcsolatos kötelezettség (objektív alapjogvédelmi kötelezettség) többek mellett kiterjed arra, hogy az Alaptörvényben deklarált egyes alanyi jogok ténylegesen kikényszeríthetőek, a jogsérelmek orvosolhatóak legyenek. Ennek céljából az államnak megfelelő intézményrendszer kell fenntartania. normatív szabályokat alkotnia és ezeket a jogintézményeket ténylegesen elérhetővé kell tennie a jogalanyok számára. Az állam alapjogvédelmi kötelezettsége sérülhet abban az esetben, ha az alapjogok védelmére hivatott szervek, köztük kiemelten a bíróságok és az Alkotmánybíróság nyújtotta jogvédelem nem vagy csak indokolatlan nehézségek árán érhető el a társadalom egyes csoportjai számára.

Bár önmagában a kötelező jogi képviselő (Ve. 224. § (5) bekezdés) előírása a bírósági felülvizsgálati eljárásban nem sérti az Alaptörvényt, de a bírósági felülvizsgálati eljárás elérhetetlensége a hátrányos anyagi helyzetűek számára álláspontom szerint ellentétes az Alaptörvény I. Cikk (1) bekezdésében rögzített alapjogvédelmi kötelezettséggel.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe ütközés:

Az I. cikk (3) bekezdése szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteltetben tartásával korlátozható.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése az Alkotmány 8. § (2) bekezdésével szövegszerűen megegyezik abban, hogy az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvénynek kell megállapítania. Az Alkotmány 8. § (2) bekezdése kimondta, hogy alapvető jog lényeges tartalmát törvénynek kell megállapítania. A korlátozás további követelményeit viszont az Alkotmánybíróság fogalmazta meg az ún. alapjogi tesztben, melynek lényege, hogy az állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelm súly megfelelő arányban legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni. Alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha az kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan" [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992. 167. 171.]. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése lényegében ezt az értelmezést követi, amikor akként rendelkezik, hogy alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan korlátozható. Ugyancsak tartalmi azonosság állapítható meg az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében és az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében a lényeges tartalom védelmét illetően.

Szerintem a Ve. 224. § (5) bekezdése szükségtelenül korlátozza az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslat jogát a bírósági felülvizsgálati eljárás hátrányos anyagi helyzetűektől való elzárásával, mivel a hátrányos anyagi helyzetűek kizárását semmilyen alkotmányos érdek nem indokolja.

Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésébe ütközés (a 42/2012. (XII. 20.) AB határozat alapján):

Az alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerint a törvény előtt mindenki egyenlő.

A költségmentesség és pártfogó ügyvéd igénybevétele lehetőségének kizárása a Ve-ben kétféle egyenlőtlenséget hozott létre:

Egyrészt egyenlőtlenség van azon személyek között, akik a bírósági felülvizsgálati eljárásban vesznek részt és azok között a személyek között, akik más olyan eljárásokban vesznek részt, ahol az ügyvédi képviselő szintén kötelező. Az előbbiek nem vehetnek igénybe költségmentességet és pártfogó ügyvédet, de az utóbbiak igen.

Másrészt a bírósági felülvizsgálati eljárásban társadalmi esélykülönbség van az alapjogaikban sértett – vagy magukat annak tartó – emberek között. Aki képes igénybe venni a bírósági felülvizsgálati eljárást, előnyösebb helyzetbe kerül, mint aki erre nem képes. Az utóbbi nem is fordulhat a Kúriához, mert beadványa alapján a kötelező ügyvédi képviselőt hiányában az eljárás lefolytatására nincs lehetőség. Így azonos alapjogsérelem esetén az egyik csoportba tartozónak van, a másikba tartozónak nincs esélye sérelme orvoslására.

Mindkét megkülönböztetés alkotmányossága az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti általános egyenlőségi szabály szerint ítélandó meg. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában a hasonló esetekben azt vizsgálta, hogy a szabályozás szerinti eltérő kezelésnek, jelen esetben a költségmentesség és pártfogó ügyvédi képviselőt hiányának van-e ésszerű, alkotmányos indoka. Álláspontom szerint nincs.

Mivel ésszerű, alkotmányos indok nincs, így a Ve. 224. § (5) bekezdése az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésébe ütközik.

Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütközés (a 42/2012. (XII. 20.) AB határozat alapján):

Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése értelmében Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A XV. cikk (2) bekezdése az alapjogok („alapvető jogok”) tekintetében tiltja a felsorolt a szempontok szerinti megkülönböztetést. A XV. cikk (2) bekezdése nyílt felsorolást tartalmaz, azaz nem kimerítő. Megállapítható azonban, hogy a rendelkezésben említett tulajdonságok – faj, szín, nem, fogyatékoság, társadalmi származás stb. – az egyén megváltoztathatatlan tulajdonságai, amelyeket nem tud befolyásolni. Joggal ide sorolható a vallás, vagy politikai és más vélemény is, mert ezek az egyén számára önazonossága (személyisége) elválaszthatatlan részét alkotják, és mint ilyenek nem változtathatók tetszőlegesen. Az egyén vagyoni helyzete természetesen változhat, de a közelebbi vizsgálat megmutatja, hogy az Alaptörvény az egyén számára kedvezőtlen – és adott esetben öncsőből nem változtatható – vagyoni viszonyokon alapuló megkülönböztetést tiltja.

Az egyén megváltoztathatatlan – saját elhatározásától nem függő, többnyire eleve adott – tulajdonságain alapuló megkülönböztetés a jogi megkülönböztetés súlyosabb esete, a diszkrimináció. Az ilyen megkülönböztetés a XV. cikk (2) bekezdése alapján általában tilos, ezért minden ilyen megkülönböztetés az általános egyenlőségi szabályhoz képest szigorúbb vizsgálatot követel. Ilyen megkülönböztetésnek tekintendő, ha a jogszabály alapján képzett azonos tulajdonságú csoportok az egyén megváltoztathatatlan tulajdonsága szerint különböznek egymástól. Ha egy jogszabály nőknek megtiltja a mozdonyvezetést, akkor ez a szabály a foglalkozás szabad gyakorlása alapjogának alkotmányellenes korlátozása, mert egy alapvető jogot egy változatlan tulajdonság alapján korlátoz. Ez alkotmányellenes a korlátozás alkotmányosságának az I. cikk (3) bekezdésében előírt részletes vizsgálata nélkül.

Tehát a bírósági felülvizsgálati eljárás (Ve. 222. §) esetében vagyoni helyzet szerinti megkülönböztetést is eredményez a Ve. 224. § (5) bekezdése szerinti szabályozás, mivel a mindenkire egyenlően érvényes ügyvédkényszer másként érinti azokat, akik az ügyvédi munkadíj megfizetésére képesek és azokat, akik nem. Ez a megkülönböztetés a jogi szabályozás egyenes következménye.

Ezért nem tekinthető alkotmányosnak a bírósági felülvizsgálati eljárás kizárása a „szociálisan hátrányos helyzetben levők” számára biztosított jogi segítségnyújtásból. A kötelező jogi képviselőt alkotmányosságának elfogadása mellett a mindenkire megkülönböztetés nélkül megillető alapjogokban való egyenlőség csak akkor biztosítható, ha a bírósági felülvizsgálati eljárásban is mindenki egyenlően érvényesítheti jogait.

Tehát a vizsgált megkülönböztetés tekinthető a XV. cikk (2) bekezdésébe ütköző megkülönböztetésnek, mert a XV. cikk (2) bekezdése szerint Magyarország az alapvető jogokat – többek között – vagyoni helyzet szerinti megkülönböztetés nélkül biztosítja.

Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdésébe ütközés:

Az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdése szerint Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

Az Alkotmánybíróság a 422/B/1991. AB határozat Indoklás II/3. pont 3. bekezdésében rámutatott, hogy az esélyegyenlőség kikiűszöbölését célzó törvényi intézkedéseknek széles skálája van, s a különböző szabályozási módok közül a jogalkotó - az Alkotmány rendelkezéseit tiszteletben tartva - szabad belátása szerint választhat.

Tehát a jogalkotó sokféle intézkedés közül választhatna az esélyegyenlőség megvalósítására a bírósági felülvizsgálati eljárásban is, de azt nem teheti meg, hogy nem tesz semmit.

Ezért a Ve. 224. § (5) bekezdése ütközik az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdésébe.

Az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésébe ütközés (az 1/2013. (I. 7.) AB határozat alapján):

A XXIII. cikk (1) bekezdése értelmében minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen.

A választójogot az Alaptörvény XXIII. cikke garantálja. Az itt található választójogi szabályok a népszuverenitás elvének, valamint a demokrácia követelményének konkrét megvalósulási formái. Ebből következik, hogy a nép közvetett hatalomgyakorlásának, vagyis az aktív választójognak a korlátozása egyszersmind a B) cikkben foglalt demokrácia és népszuverenitás elvének a korlátozását is jelenti. "A demokrácia elvén alapuló politikai rendszer elengedhetetlen feltétele a stabil, jogszerűen és kiszámítható módon működő választási rendszer." A választói akaratnak a választások révén való kifejezése ugyanis a közhatalmat gyakorló képviselői szerveket "konstituálja, legalizálja és legitimizálja." [39/2002. (IX. 25.) AB határozat, ABH 2002. 273, 279.]

Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata során azt is kimondta, hogy a választójog "olyan alapvető jog, amely az állampolgároknak az állami hatalom gyakorlásában való részvételét hivatott biztosítani és amelynek érvényesülése azt a követelményt támasztja az állammal szemben, hogy biztosítsa gyakorlásának feltételeit és jogszabály – az Alkotmány 8. § (2) bekezdésben foglalt előírásnak megfelelően törvény – határozza meg gyakorlásának módját, rendjét, valamint garanciáit." [63/B/1995. AB határozat, ABH 1996, 509, 516.] Ebből következően a választójog olyan alapjog, amely kizárólag az arra vonatkozó szabályozásban megnyilvánuló állami közreműködés révén érvényesülhet, vagyis gyakorlásának feltételeit, körülményeit az állam biztosítani hivatott. A választójog ebből a szempontból tehát kettős funkcióval rendelkező alapjog; egyrészt a választójog a közügyek vitelében való részvétel, valamint a közhatalmi döntéshozatal közvetett formáját testesíti meg az állampolgárok oldaláról, másrészt a képviselői szerv létrehozásának és legitimációs bázisának eszközeként is szolgál.

A választójog gyakorlásának biztosítása érdekében az államnak aktív magatartást kell tanúsítania. A választójog intézményvédelmi oldalán az állam a választójog gyakorlását lehetővé tevő, azt elősegítő szabályok megalkotására, és azok érvényesítésére köteles. Az állam intézményvédelmi kötelezettségéből következik, hogy nem gördíthet olyan akadályt a választójog gyakorlása elé, amely a választási részvételt alaptörvény-ellenesen korlátozná. A választójog, mint alanyi jog érvényesíthetőségének feltétele tehát, hogy az állam a választójog gyakorlását biztosítsa, és azt megfelelő garanciákkal védje.

Összefoglalva megállapítható, hogy a választójog az Alaptörvény XXIII. cikkében garantált alapvető jog, amely kizárólag az arra vonatkozó szabályozásban megnyilvánuló állami közreműködés révén érvényesülhet és az állam nem gördíthet olyan akadályt a választójog gyakorlása elé, amely a választási részvételt alaptörvény-ellenesen korlátozná.

Álláspontom szerint a választópolgárok elzárása a választási eljárás során választójog teljességét alkotó bármely résztől, jelen esetben a jogorvoslati jogtól (a bírósági felülvizsgálati eljárástól), a XXIII. cikk (1) bekezdésébe ütközik.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközés:

A XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jog való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. A jogorvoslati jog való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges. „Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége.” [22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]] Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme továbbá a jogorvoslati lehetőség, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosságát [23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186.]. Tekintettel arra, hogy a jogorvoslati jog való jog tekintetében az Alaptörvényben rögzített szabályok megegyeznek az Alkotmányban foglaltakkal, a 23/1998. (VI. 9.) AB határozat fent idézett megállapítása a 13/2013. (VI. 17.) AB határozat (Indokolás [32]) alapján jelen ügyben is alkalmazható.

Nem következik mindebből, hogy a jogorvoslatot elbíráló szervnek a kérelemnek minden körülmények között helyt kell adnia, az azonban feltétlenül, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják.

A jogorvoslati út igénybevételeinek nem előfeltétele továbbá valamely jog – esetleg alapjog – tényleges sérelmének a bekövetkezése, elegendő, ha az érintett megítélése szerint jogát (jogos érdekét) sérti a támadott döntés. A jogorvoslati jog való jog mint alapjog sérelme tehát akként is megvalósulhat, hogy más (alap)jogi sérelem esetleg nem állapítható meg az ügyben.

A költségmentességi és pártfogó ügyvéd kirendelési lehetőség mellőzése megakadályozza a jogorvoslati eljárás lefolytatását és a jogorvoslati kérelemben foglaltak érdemi megvizsgálását, ami álláspontom szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében deklarált jogorvoslati jog való joggal.

-8-

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe és XXIV. cikk (1) bekezdésébe ütközés a Kvk.I.37.393/2014/2. sz., Kvk.V.37.438/2014/2. sz., Kvk.II.37.413/2014/2. sz. és Kvk.II.37.444/2014/2. sz. végzéseik esetében:

Az alkotmánybíróági határozatok szerint a bírói jogértelmezés nem csaphat át jogalkotásba. A Ve. 242. § (2) bekezdése szerint ha a Nemzeti Választási Bizottság eljárási köteletségének határidőn belül nem tesz eleget, a Kúria az erre irányuló kifogás megérkezésétől számított három napon belül megállapítja a jogszabálysértés tényét, és a Nemzeti Választási Bizottságot az eljárás soron kívüli lefolytatására utasítja. Tehát a törvény szövege, eltérően a Ve. 224. § (5) bekezdésétől nem tartalmaz előírást a kötelező ügyvédi képviselőre vonatkozóan. Álláspontom szerint a kötelező ügyvédi képviselő bírói előírása bírói jogalkotás, ami sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogomat, hiszen a bírói jogértelmezés zár el attól, hogy esetemben hatályosuljon az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése.

Továbbá a Kúria alaptalanul nehezíti a határozat hozatalra kötelezési eljárást kötelező ügyvédi képviselővel, hiszen nem kell agysebésznek lenni ahhoz, hogy valaki megállapítsa, hogy hozott-e ügyében a NVB határozatot az előírt 3 napon belül vagy nem. Az alkotmánybíróági határozatok azzal indokolták a kötelező jogi képviselőt a különböző felülvizsgálati eljárásokban, hogy azt a szakszerűség biztosítása teszi szükségessé. Ennek bizonyítására idézem az alábbi alkotmánybíróági határozatok vonatkozó részeit:

A 141/B/1993. AB határozat (a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 272. § (3) bekezdése alkotmányellenességének vizsgálatáról (jogi képviselő kötelezővé tétele felülvizsgálati eljárásban)) Indokolás II. pontjából idézem:

"A kötelező jogi képviselőt a felülvizsgálati eljárásban írja elő a törvény. A törvényjavaslathoz fűzött miniszteri indokolás szerint a kötelező jogi képviselő biztosítja a felülvizsgálati kérelmek szakszerűségét és azt, hogy csak valóban indokolt esetben kerüljön sor a Legfelsőbb Bíróság előtti rendkívüli perorvoslat igénybevételeire. A felülvizsgálati eljárásban kötelezően résztvevő jogi képviselőtől elvárható, hogy csak a törvényadta esetekben és csak az arra jogosultak képviselőiben kezdeményezze a felülvizsgálati eljárást."

Az 501/B/1997. AB határozat (a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 73/A. § a) pontjának - alkotmányjogi panasz hatáskörben történő - vizsgálatáról) Indokolás rész 3. pontjából idézek:

"A Legfelsőbb Bíróság előtt folyó fellebbezési ügyek a hatásköri szabályokból adódóan a megyei bíróságon indulnak első fokon. Ezek az ügyek általában bonyolultak, speciális szakértelmet igénylő ügyek, vagy kimagaslóan magas perértékű ügyek, amelyek esetében a felek túlnyomó többsége amúgy is jogi képviselővel jár el, annak ellenére, hogy az az első fokú eljárásban nem kötelező. Ahogy a felülvizsgálati ügyekben, úgy a fellebbezett ügyekben - mint arra az igazságügyminiszter észrevételeiben utal - még inkább elmondható, hogy a pártfogó ügyvéd kirendelésének általános feltételei fennállnak és lehetőség van a vagyoni helyzettel kapcsolatos hátrány kiküszöbölésére."

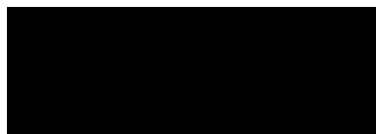
5. Annak bemutatása, hogy az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva:

A Ve. szerint a kifogás kapcsán született NVB határozat elleni felülvizsgálati kérelem kapcsán hozott Kúria döntés ellen a további jogorvoslatot a Ve. 232. § (5) bekezdése kizárja, amiről a Kúria minden végzés végén tájékoztatott. Ez azt jelenti, hogy a rendelkezésemre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítettem.

6. Nyilatkozat arról, hogy az ügyben van-e folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve arról, hogy kezdeményeztek-e perújítást (jogorvoslat a törvényesség érdekében) az ügyben:

Ezekben az ügyekben nem folyik más felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt és perújítást sem kezdeményeztem, mivel ilyet a Ve. nem ismer.

Kelt: Budapest, 2014. április 12.

Melléklet:

1. Nyilatkozat az indítvány és a személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról